

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1 tweede lid e

[Redacted]

Per e mail: 5.1 tweede lid e

Datum 19 juli 2022

Betreft Besluit verzoek inzake scenario's t.a.v. alternatieven voor gasleveranties door Rusland in verband met het conflict met Oekraïne

Geachte 5.1 tweede lid e

In uw verzoek van 4 maart 2022, door mij ontvangen op 4 maart 2022, heeft u mij gevraagd informatie openbaar te maken over de scenario's die bij mijn ministerie leven ten aanzien van alternatieven voor gasleveranties door Rusland in verband met het conflict met Oekraïne. U vraagt om documenten hierover in de periode van 20 januari 2022 tot en met 4 maart 2022, zoals scenario's, correspondentie met stakeholders en correspondentie departementaal en interdepartementaal.

Op 10 maart 2022 heeft u een uitnodiging ontvangen om in gesprek te gaan over uw verzoek en uw informatiebehoefte gezien de gevoeligheid van het onderwerp. U heeft hierop aangegeven alleen contact per e mail te wensen.

Op 29 maart 2022 heb ik u laten weten dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is aangegeven dat het niet lukt daar binnen vier weken inhoudelijk op te reageren en ik hiervoor vier weken extra nodig zou hebben. De uiterlijke beslisdatum is daarmee 29 april 2022 geworden.

1. Wettelijk kader

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo) in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur, die gold ten tijde van indiening van uw verzoek. Ik behandel uw verzoek daarom als een verzoek op grond van de Woo. De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

2. Reeds openbare documenten

De Woo is niet van toepassing op documenten die al openbaar zijn. Een aantal documenten met informatie waar u mogelijk in geïnteresseerd bent, zijn reeds openbaar en hieronder staat aangegeven waar u deze documenten kunt vinden.

- Antwoord op vragen van de leden Kops en Wilders over het verder opendraaien van de Groningse gaskraan:

Directoraat-generaal Klimaat en Energie

Directie Energiemarkt

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1 tweede lid e

5.1 tweede lid e @minezk.n

Ons kenmerk

DGKE-DE / 22207789

Uw kenmerk

Bijlage(n)

- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2022Z00222&did=2022D06113>
Antwoord op vragen van het lid Van der Plas over de brief van 6 januari 2022 'Mogelijke verhoging gaswinning Groningenveld gasjaar 2021 2022':
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2022Z00333&did=2022D08625>
- Brief 14 maart over gasleveringszekerheid komende winter en verder:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/03/14/brief-over-gasleveringszekerheid-komende-winter-en-verder>
- Antwoord op de vragen van de leden Kröger en Bromet over het onafhankelijk worden van Russisch gas (12 april):
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2022D14553&did=2022D14553>
- Brief 22 april over Onafhankelijkheid van Russische olie, kolen en gas met behoud leveringszekerheid:
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z08305&did=2022D16766

3. Besluit

Ik besluit de door u gevraagde informatie op dit moment in het geheel niet openbaar te maken. Op een later moment zal ik de door u gevraagde informatie opnieuw bezien wanneer openbaarmaking geen negatief effect meer zal hebben op de inzet van overheidsbeleid of op de situatie op de gasmarkt. Bij het volgende onderdeel licht ik toe welke overwegingen tot dit besluit hebben geleid.

4. Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder

Als eerste wil ik u wijzen op het volgende. Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in het eerste artikel 1.1. van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder.

Tijdelijke weigering in verband met het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. In de door u gevraagde documenten staat informatie die het goed functioneren van de Staat of andere overheden in gevaar zou kunnen brengen. Ik

vind dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, omdat op dit moment sprake is van een crisissituatie vanwege het conflict in Oekraïne en vertrouwelijke communicatie met betrokken partners essentieel is om slagvaardig te kunnen handelen.

Gascrisis

Sinds eind vorig jaar is sprake van een zorgelijke situatie rondom de gasleveringszekerheid en wordt op mijn ministerie onder hoge druk gewerkt aan diverse aspecten daarvan zoals gasvoorraden, prijsontwikkeling en de uitwerking van de NCP's en het Bescherm- en Herstelplan Gas. Vanwege de impact die besluiten hebben op veel verschillende sectoren en de hele samenleving, is op 20 december 2021 besloten om de departementale crisisaanpak te gaan hanteren. Door een crisisoverlegstructuur worden alle verschillende aspecten goed met elkaar verbonden en kan wanneer nodig zeer snel geschakeld worden met alle benodigde experts.

Door de invasie van Rusland in Oekraïne is daarbij ook nog een situatie ontstaan waarin de diplomatieke en economische belangen wereldwijd enorm onder druk staan. Veel vraagstukken rondom de gascrisis zijn vanwege deze situatie nog meer onder druk komen te staan en op dit moment zeker nog niet opgelost.

Impact op de Nederlandse maatschappij

Door de hierboven geschetste situatie op de gasmarkt en de oorlogssituatie in Oekraïne zijn de gasprijzen op de wereldmarkt sterk gestegen en dit werkt ook door in Nederland. Zowel huishoudens als bedrijven ondervinden dagelijks de gevolgen van de hogere prijzen. Ook zijn er zorgen over de gasvoorraad voor de komende winter, zowel vanwege de leefomstandigheden van Nederlandse burgers als vanwege de gevolgen voor bedrijven, de verkrijgbaarheid van producten, etc. De Nederlandse markt is sterk geïntegreerd in de Europese markt die voor 90% afhankelijk is van import waarvan ruim 40% uit Rusland afkomstig is. Gezien de sterke verwevenheid van de Europese gasmarkten wordt ook de Nederlandse gasmarkt geraakt door gaskrapte in andere landen en eventuele onderbreking van gasleveranties uit bijvoorbeeld Rusland.

In de geliberaliseerde Europese gasmarkt zijn het niet de overheden die gas importeren of opslaan ter borging van leveringszekerheid. Dit gebeurt door marktpartijen. De Nederlandse staat is bij het zoeken naar oplossingen gedurende de gascrisis onder meer afhankelijk van de informatie, (financiële en bedrijfsmatige) mogelijkheden, etc. van die marktpartijen. Daarnaast is het vinden van oplossingen afhankelijk van andere overheden en bedrijven in andere staten.

Voorts draagt de oorlogssituatie in de Oekraïne bij aan de lastigheden in de gascrisis. In normale marktomstandigheden geeft de overheid importerende bedrijven bijvoorbeeld geen aanwijzing waar zij hun producten vandaan halen. Het is verder niet uit te sluiten dat gezien de situatie de gasimport vanuit Rusland nog verder terugloopt of geheel wordt beëindigd. De urgentie van de gasleveringszekerheid is aldus nog steeds hoog.

Indien de leveringszekerheid in gevaar zou komen, zouden de maatschappelijke en economische gevolgen voor Nederland zeer stevig zijn. Om deze te waarborgen wordt door Nederland nauw samengewerkt met zowel de belangrijkste buurlanden en de Europese Commissie als met de marktpartijen.

Tijdelijke weigering

De huidige situatie in Oekraïne en de impact die dit heeft op de al overspannen gasmarkt is complex en gevoelig. Diverse belangen spelen hierbij een rol zoals de relatie met verschillende landen en het publieke belang van het waarborgen van de leveringszekerheid. In deze fase vergt het goed functioneren van de Staat dat de achterliggende informatie die beschikbaar is over scenario's ten aanzien van alternatieven voor gasleveranties door Rusland in verband met het conflict met Oekraïne, niet openbaar wordt gemaakt.

Naar aanleiding van uw verzoek is een zoekslag naar documenten gedaan. De gevonden documenten bevatten e-mailverkeer en enkele vergaderstukken met informatie rondom scenario's ten aanzien van alternatieven voor gasleveranties door Rusland in verband met het conflict met Oekraïne. Het betreft voornamelijk e-mailwisseling met (inter)departementale collega's, de Europese Commissie, en met Nederlandse gasleveranciers, gespreksverslagen van contacten met EU lidstaten en vergaderstukken van het (inter)departementaal crisisteam. Dit team adviseert over de Oekraïne-crisis en houdt zich o.a. bezig met de gasleveringszekerheid. Aan de hand van deze inventarisatie is geconcludeerd dat het goed functioneren van de Staat op dit moment in de weg staat aan openbaarmaking van deze documenten. Ik heb niet alle documenten individueel beoordeeld maar uit de beoordeelde documenten concludeer ik dat openbaarmaking van de daarin verkende scenario's en daartoe uitgewisselde strategische/commerciële informatie er toe kan leiden dat de overheid minder ruimte krijgt om te handelen in de gascrisis omdat er opties kunnen verdwijnen. Bijvoorbeeld omdat de openbaarmaking bij andere landen of bij marktpartijen een reactie teweeg brengt. Gezien de urgentie van de gasleveringszekerheid en de impact die onderbreking hiervan zou hebben, acht ik openbaarmaking op dit moment daarom schadelijk voor het goed functioneren van de Staat.

De correspondentie met de Europese Commissie en met andere landen houdt verband met de huidige geopolitieke situatie en heeft effect op de relatie tussen Nederland en andere staten alsmede die andere staten onderling. Het goed functioneren van de Staat zou belemmerd worden door openbaarmaking van deze informatie op dit moment omdat het de internationale betrekkingen met andere landen zou kunnen schaden.

Ook zou openbaarmaking op dit moment de spanning bij de marktpartijen op de nu al zeer onrustige en overspannen gasmarkt nog verder kunnen opdrijven die kunnen leiden tot marktgedrag of bedrijfsvoering waardoor uiteindelijk bepaalde scenario's verdwijnen als optie of waardoor de spanning verergert. De spanning op de markt vertaalt zich nu al in hoge marktprijzen met hoge fluctuaties die een belemmerende werking heeft op de opslag van gas door marktpartijen, wat de leveringszekerheid voor aankomende winter aantast. De huidige gasmarkt is volkomen overstuurd met prijzen boven de 200ct/m³. Dat is niet gebaseerd op

reële tekorten maar op sentimenten dat de overheid of Rusland mogelijk actief in de markt gaan ingrijpen. Openbaarmaking van ideeën over alternatieven voor gasleveranties door Rusland zou voorts relaties met marktpartijen verstoren en daarmee onder meer de economische en financiële belangen van de Staat kunnen schaden doordat de gascrisis verergert.

Dit zou ook grote gevolgen hebben voor het functioneren van de Nederlandse maatschappij en daarmee voor de veiligheid van de Staat. Ruim 50% van de Nederlandse elektriciteitsproductie komt uit aardgas. De transport en distributie van elektriciteit is in de Nationale Veiligheid Strategie 2019 aangemerkt als vitaal proces. In deze strategie wordt benoemd dat vanwege het belang van de vitale processen voor de continuïteit van de samenleving ernstige verstoring ervan leidt tot aantasting van de nationale veiligheid. Maatschappelijke ontwrichting dreigt wanneer de continuïteit of beschikbaarheid van vitale processen, zoals transport en distributie van elektriciteit, wordt geraakt. Indien de hiervoor genoemde informatie openbaar zou worden, zou dat dermate grote gevolgen hebben voor het functioneren van de Nederlandse maatschappij, dat die vitale belangen in gevaar kunnen komen en daardoor de veiligheid van de Staat. Dit omdat de informatie de spanning op de gasmarkt kan doen toenemen met verdere prijsstijgingen en mogelijke faillissementen tot gevolg en omdat het de oplosbaarheid van de gascrisis/de hoeveelheid opties om de gascrisis aan te pakken, zou verminderen.

Ik maak de gevraagde informatie daarom op dit moment niet openbaar.

De informatie die over dit onderwerp wel openbaar gemaakt kan worden, is vindbaar in verscheidene brieven aan de Tweede Kamer (zie onderdeel 2).

5. Plaatsing op internet

Dit besluit wordt op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

6. Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw verzoek. De contactgegevens vindt u rechtsboven op deze brief.

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze

5.1 tweede lid e

Directeur-Generaal Klimaat en Energie

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

Ons kenmerk
DGKE-DE / 22207789

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister voor Klimaat en Energie, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Woo

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 2.1 Begripsbepalingen

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- document: een door een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan, die persoon of dat college;
- milieu informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- publieke informatie: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.
6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a) de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b) de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c) bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d) persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
 - e) nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a) de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
 - b) de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
 - c) de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d) de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f) de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
 - g) de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - h) de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
 - i) het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige

informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.

6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.